

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja svako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
litna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 58.

Sreda, 20. julija 1932.

Leto VII.

Resna doba zahteva resno — delo.

Resno delo samo v organizaciji.

Parola je danes, da je vzrok svetovne krize gospodarskega značaja. Produkcija in konsum nista v soglasju, zato je treba napraviti gospodarski fiksní načrt, po katerem se naj vršita produkcija in konsum, to je, izdelava naj se toliko blaga, kolikor se ga rabi in razdelitev blaga naj se organizira po svetovnem trgu tako, da bo konsumentom povsod na razpolago. To je jako prikupljiv načrt, če bi se produkcija in delitev blaga ozirala na konsumente vobče. Kapitalistični gospodarski načrt pa sploh nima tega cilja, marveč misli pri tem svojem načrtu vedno le na konsumente, ki lahko kupujejo, ki imajo denar ali vsaj blago, da ga zamenjajo z drugim blagom. Kapitalistično gospodarstvo v današnji obliki dela z dobičkom, hoče delati z dobičkom, zato se more ozirati le na one konsumente, ki morejo ta dobiček ustvarjati.

Gospodarska in socialna kriza sta pa v tesni vzročni zvezi. Gospodarska kriza je nastala, ker gospodarstvo nima dovolj kupno zmognih konsumentov in kupno nezmožni konsumenti so nastali, ker nimajo pomočkov, s katerimi bi si nabavljali potrebne življenske pomočke, ker jih je gospodarski sistem izrazil in izločil iz svojega procesa. Načrt o gospodarstvu pa, ki ga gospodarski krogi propagirajo in zagovarjajo, se na iz gospodarstva izločene konsumente nič ne ozira, dasi bi bilo mogoče odpraviti gospodarsko in socialno krizo obenem samo takrat, če se uredi gospodarstvo in delitev blaga po načrtu, s katerim se organizira produkcija in delitev blaga tako, da se producira primerna količina blaga in dodeluje vsem konsumentom, tudi vsem onim, ki danes nimajo kupne zmognosti. Edino cilj revizije gospodarstva in njega sistema utegne odpraviti ne le takozvano krizo, marveč krizo človeške družbe sploh.

Razglašano gospodarstvo po načrtu torej povoljnega uspeha ne more doseči, ker bi se uredila z njim pač produkcija in konsum za kupno zmogne, ne pa za celotno družbo.

Nič novega nismo povedali. Opisali smo le današnje stanje, iz katerega lahko logično sklepamo, da je treba proti navideznomu stremljenju po odpravi krize postaviti tezo revizije gospodarskega sistema. Ali teza sama pomeni le malo. Revizija gospodarskega sistema je svetovno politični problem, ki ga bo treba šele izvojevati z dobro organiziranim delom množic, ki so že ali pa šele postanejo žrtev sedanjih razmer in ostati žrtev, če se izvede gospodarstvo po načrtu gospodarskih svetovnih sil, kakor smo rekli zgoraj, ker bi po tem načrtu imel koristi le manjši del človeške družbe.

Organizacija vseh kupno nezmožnih in tistih, ki utegnejo še to postati, je najnujnejši postulat današnje dobe.

V tem oziru imajo zlasti delavske svobodne strokovne organizacije glavno nalogo. Strokovne organizacije imajo svoje svetovno naziranje, to je, njih program vsebuje problem ureditve človeške družbe. Njih naloga je, da pomnože svoje vrste ter da popularizirajo svoj program, svoje stališče. Skrbeti morajo predvsem za temeljito izobrazbo svojih

Krvava borba v Hamburgu.

Velika bitka med fašisti in komunisti v Altoni.

V Altoni je prišlo v nedeljo dopoldne do pravcate počestne bitke med fašisti in komunisti, katere se je udeleževalo nad 6000 oseb. Bitka je trajala več ur ter je zahtevala 12 mrtvih in 55 težko ranjenih. Vsekakor je pa še mnogo ranjenih in morda tudi mrtvih po hišah. Med bitko je bilo oddanih nad 10.000 strelav.

Fašisti so povabili iz okolice svoje čete v Altono, da prirede volilno propagando. Med demonstracijo je

prišlo izprva do malenkostnih izizvanj, ki so se kmalu razvila v grozovito bitko. Komunisti so bili pripravljeni, da zavrnejo javno izzivanje. Fašisti so pričeli po prvih streljih ofenzivo proti hišam. Razbili so okna in vrata ter sprejeli borbo po hišah. Zvečer se je vnela bitka še po drugih delih mesta. Oblasti so bile v tej zmešnjavi brez moči in utegnejo uvideti, kaj pomeni fašizem za »red«.

Izid volitev v Rumuniji.

Zmaga kmetiške stranke pod vodstvom Maniuja.

V nedeljo so se vršile parlamentarne volitve v Romuniji. Glavna borba se je vršila med pristaši liberalne Jorgove in Cuzinove stranke in pa pristaši Maniujeve kmetiške stranke. Vloženih je bilo 846 list s 4721 kandidati za 387 poslanskih mandatov, kolikor jih ima Romunija.

Romunski volilni red določa, da stranki, ki dobi 40 odstotkov vseh glasov, pripade takoj polovica mandatov ter še procentualne participira na ostalih mandatih. Tudi glasovi strank pod 2000 glasov se prištevajo taki večinski stranki. Odtod taka vsakokratna parlamentarna moč najmočnejše stranke.

Pri teh volitvah je zmagala Maniujeva kmetiška stranka s takim

uspehom in bo absolutna gospodarica v parlamentu in vladi.

Izid v številkah je naslednji:

Narodna kmetiška stranka

(zaranisti), zvezani z Nemci in Madžari 287 mandatov, t. j. dvetretjinska večina.

Socialni demokrati 9.

Liberalci (mladini)	30
Liberalci (starini)	12
Madžarska opozicija	9
Protijudovska krščanska stranka	8
Stranka Goge	5
Jorgova skupina	4

Ti rezultati pa še niso definitivni, ker štetje glasov še ni končano.

Herriot računa z levico.

Reakcija prepaščena.

Reakcionarna javnost se je pri zadnjem glasovanju o zaupnici francoskemu predsedniku vlade silno razveselila, da velik del levčarjev ni glasoval zanj. Mislija je, da se bo moral Herriot naslanjati v bodoče na desnico. Na seji v soboto so ga pa vprašali, kako misli o bodočem proračunu. Rekel je: »sem radikal«. Ta odgovor je desničarje silno poparil, ker so mislili, da so ga že pridobili zase. Iz dogovora je pa razvidno, da bo novi proračun predvsem gospodarski ter da bodo izpadle iz njega vse klasične formule, ki so po desničarskem receptu poslabševale gospodarski položaj. Na seji v soboto je šlo za finančni projekt, da izda država za dve milijardi zakladnih obveznic v gospodarske svrhe. Za načrt je glasovalo 381 poslancev, proti 30.

članov; svoje delovanje morajo raztegniti na vse panoge delavstva in nameščenstva. Tako postane njih problem, njih cilj last vseh organiziranih članov in ideologija naroda, ki trpi socialno. Ne le moja stroka, ne le blagajna organizacije; to niso glavne stvari. Glavno je, da se razširi krog organiziranih somišljenikov, ki poznajo probleme delavskega gibanja ter imajo voljo, da ga zastopajo. Apatija, mlačnost ni na mestu. Agilnost in akcijska iniciativnost v kulturnem in organizacijskem zmislu je naša naloga, da končno ne ostanemo na cedilu, kakor rimski narod, ki je zahteval »panem et circenses« (kruha in iger), ki pa ni vedel, kaj bi počel, ko je dobil svobodo in — propadel.

Razvoj je napredoval, zato imamo lahko danes pred seboj — jasne probleme.

Ravnateljstvo OUZD v Ljubljani.

Prva seja. — Volitev predsedstva.

V ponedeljek, dne 18. t. m. ob 11. uri dopoldne je sklicala banska uprava prvo sejo imenovanega ravnateljstva OUZD v Ljubljani, ki se je vršila v dvorani okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Sejo je vodil dosedanji komisar Ivan Tavčar.

Za predsednika ravnateljstva je bil izvoljen dosedanji komisar Ivan Tavčar, referent delavske zbornice; za prvega podpredsednika Josip Rebek, ključavničarski mojster in za drugega podpredsednika tajnik pomočniškega odbora trgovskih nameščencev Vladimir Kravos.

Več novoimenovanih članov ravnateljstva se seje ni udeležilo; med njimi tudi M. Čobal in J. Ošlak. Poslednja dva sta odklonila imenovanje, ker minister pri tem imenovanju ni upošteval predlogov Delavske zbornice.

Stavka v Belgiji. Podjetniki v Belgiji so zagrozili z redukcijo plač. Zaraditega se je pričelo stavkovno gibanje. Kazalo je že, da pride do sporazuma, ker so podjetniki podaljšali veljavnost pogodb do novembra. Strokovnim organizacijam pa ta rok ni po volji (v zimi na cesti?), zato so se pridružile stavki ter preti splošna stavka. Utegnejo se pridružiti še rudarji, jeklarski in kovinarski delavci.

Podpore za nezaposlene v Ameriki. Predsednik Hoover je podpisal zakon, s katerim se uvajajo podpore za nezaposlene.

Nabirajte člane za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

Popoln zastoj v rudarski industriji.

Položaj, v katerem se nahaja rudarska industrija Slovenije in z njo v zvezi položaj rudarskega delavstva, je skrajno kritičen. Izgleda, kakor da gremo s hitrimi koraki k popolni ustavitvi rudniškega obrata.

Samo od leta 1930 in do danes se je reduciralo v naši banovini 6287 rudarjev, tako da jih je v letu 1929 ostalo v službi samo 9300. Poleg vseh teh redukcij pa pada število delovnih dni. Pri Trboveljski premogokopni družbi bo delavstvo do konca tega leta izgubilo predvidoma nad 40% vseh delovnih dni, ne glede na to, da je družba v tem letu reducirala 1200 rudarjev. Pri drž. rudniku Velenje, kjer se zbog slabe kakovosti premoga praznuje že nad sedem let, se dela samo še 2—3 šihte tedensko, a še za tiste ne dobe izplačila pravočasno. Svinčeni rudniki angleške družbe v Mežici so ob polovični redukciji vsega delavstva uvedli zadnji čas tridnevno praznovanje v tednu.

Vsi manjši rudniki sicer še obratujejo in se vzdržujejo samo zbog izredno nizkih mezd delavstva, a je še samo vprašanje časa, kdaj bodo obstali. Kamorkoli pogledaš v revirjih, povsod se vidi ogromne količine nakopanega premoga. Ob njem pa se sprehajajo brezposelni in čakajo, kdaj ga bo zmanjkalo. Še zaposleni pa s strahom pričakujejo trenutka, ko se bodo pridružili prvim. Taka je danes situacija v naši rudarski industriji.

Govoriti sedaj o kakem znornem življenju rudarskega delavstva sploh nima več pomena. Zakaj to ni nobeno življenje več, ampak samo še počasno umiranje sedanje rudarske generacije. Vsi tozadevni napor delavskih zastopstev so se pod težo razmer popolnoma izjalovili. Povsod pravijo: **ni odjema.** To je tudi res. Ker vsa ostala industrija preživlja isto krizo kot rudarska, je naravno, da je tu konzum premoga silno padel. Istotako je jako padel konzum premoga drž. železnic vsled vedno slabšega prometa.

Groza obhaja človeka, ki vse to gleda z odprtimi očmi. Pri vsej tej strašni krizi, pa strašna pošast, racionalizacija in z njo v zvezi priganjaški sistem, dvigata višino storitve posameznega delavca vedno višje in višje.

Kdo daje Hitlerju denar.

Kapitalisti, veleposestniki in pregnani knezi.

Berlinski polmesečnik »Der rote Aufbau« poroča, da znašajo stroški za vodstvo nacionalnosocialistične stranke mesečno najmanj 15 milijonov mark (okoli 150 milijonov dinarjev), dočim zbere stranka sama komaj 750.000 mark mesečno. List pravi, da ostali denar daje industrijski in trgovski kapital, veleposest in prejšnji knezi ter bančni kapital. Med glavnimi podporniki so direktor industrijske zveze Aust, dalje dr. Kuhlo, veleindustrijec Borsig in Mutschmann. Leta 1929 je jel podpirati gibanje porenko-vestfalski premogovni trust, potem esenska težka industrija. Odlikovala sta se tudi Krupp in Thyssen. Razne zbirke za to gibanje so se zbirale tudi še v Italiji in Ameriki. V ta namen sta žrtvovala (za borbo proti »bolševizmu«) precejšnje zneske Deter-

ding in Kreuger. Bivši nemški cesar Viljem II. je dal dva milijona mark, princ Avgust Viljem, princ Kristjan Schaumburg-Lippe, vojvoda Karl Edvard saški Koburg Gotha, veliki vojvode oldenburški in meklenburški ter vojvode Koburžani so prispevali znatne zneske. Hitler pa ima še druge vire.

Čigavo je torej Hitlerjevo gibanje in kakšen namen ima? — Tako je pač, rumene organizacije delajo v interesu kapitala in reakcije, zato pa prejema taka velika darila.

Kdo sme dajati izjave o potrebi zaposlenja inozemcev?

Nova odredba banske uprave v Ljubljani.

Glede zaposlitve inozemcev določa »Pravilnik o zaposlitvi inozemskih delavcev«, podpisan od Ministra socialne politike M. Simonovića, od 24. XI. 1925, »O« broj 376/IV v § 11 sledeče:

Prošnji morajo priložiti tudi mnenje pristojne Delavske zbornice ali prizadete zbornice, če te niso v sestavi Delavskih zbornic; za rudarska podjetja pa pristojne rudarske oblasti, državne borze dela in prizadete delodajalske organizacije, zbornice (ali zveze) o tem, ali je v njih okolišju kaj domačih delavcev dotične vrste nezaposlenih in ali naj se dovoli privesti take delavce iz inozemstva.

Zadnje čase pa se dogaja, da banska uprava poziva delodajalce (tovarne), da morajo glede zaposlitve inozemcev dobiti tudi izjavo Narodne strokovne zveze o tem, ali naj se dotičnemu inozemcu izda dovoljenje, da sme delati v Jugoslaviji ali ne. Dva taka slučaja sta se zgodila v juniju in juliju leta 1932.

Ker je zgoraj citirani pravilnik o zaposlitvi inozemskih delavcev še vedno v veljavi in kolikor je nam znano, doslej še ni bil spremenjen, čakamo, kdaj bo banska uprava ta od ministra podpisani pravilnik spremenila v smislu svojih najnovejših odredb z objavo v »Službenem listu«. Stvar je nujna, ker sicer interesi ne morejo vedeti, na kateri naslov se morajo v slučaju potrebe obračati.

Tudi Ti

se moraš zavedati, da čas hiti. Ali si v tem mesecu že pridobil »Delavski Politiki« novega naročnika? Opozori na to dolžnost tudi svojega prijatelja! -- -- --

Angelo Cerkvienik:

ROSA.

(Povest.)

48

Baš, ko je jela sklepati o svojih ukrepih zoper ta način življenja, je prejela Tanjino pismo.

»Laže mi je, Rosa — ji je pisala — zdaj, ko sem tukaj, daleč od vsega, kar se je zgodilo z menoj, teboj in Bojom. Pozabila sem nanj. Prav za prav nisem nanj pozabila v pravem pomenu te besede. Sprijaznila sem se nekako z dejstvom, kakršno je. Tukaj sem blagajničarka v neki večji trgovini perila. Ne morem se pritoževati. Ne gre mi slabo. Mnogim emigrantom je življenje mnogo težje. Tam pred postajo čisti čevlje bivši guverner... Niti malo se mi ne smili. Nekdaj je bil brezobziren in hudoben. Danes se je uživel v svoje novo življenje.

Baš včeraj mi je rekel:

— Zadovoljen sem, srečen sem. Čudim se, kakšen vrug moti te delavce, da hočejo sedeti na guvernerskih stolčkih. Toliko romantike je v tem življenju, toliko interesantnega, toliko pikantnega... da, da, gospodična, verjemite mi: mnogo pikantnega!

To delo niti nitežko, gospodična... Uživam, ko se mi posreči tako očistiti čevlje, da vidim v njem

Doma in po svetu.

Oblastna konferenca v Zagrebu se je vršila v nedeljo, dne 17. t. m., ki se je zavzela zlasti za najtočnejše izvrševanje zakonitega delavskega varstva. Poročali so VI. Pfeifer o delovanju oblasti uprave in krajevnih odborov, Kunčič o denarnem poslovanju, Fleischer o gospodarski krizi in nezaposlenosti ter dr. Mirko Kus-Nikolajev o kulturnem gibanju delavstva. Resolucija zahteva tudi izvedbo volitev v socialnem zavarovanju, ker ni nikakršnega razloga, da bi se odlašale.

Veliko opustošenje po viharju v Slavoniji. Preko Slavonije je v petek divjal pravi orkan z močnimi nalivi in strelami. V mnogih krajih je odneslo strehe raz hiš, s koreninami izruvalo sadno drevje in gozdove, preplavilo velika zemljišča, odneslo požeto žito s polj in z bliskom zanesilo veliko požarov. Silni nalivi iz pretrganih oblakov so v nekaj trenutkih povzročili poplave, da je bilo prebivalstvo prisiljeno zapustiti hiše, v katere je drvela voda. V par slučajih je strela udarila v konje na cesti in jih ubila. V Vrbovskem je strela ubila več krav na paši. V Gomirju je strela udarila v čredo ovac, ki so od silnega zračnega pritiska bile vse ubite. Tudi iz Macedonije poročajo o hudih nevihtah, združenih s poplavami. V Tetovem je 500 hiš pod vodo.

Kredit za Trbovlje. Finančno ministrstvo je nakazalo trboveljski družbi 8 milijonov dinarjev na račun dobavljenega premoga. Celoten dolg države trboveljski družbi pa znaša 80 milijonov dinarjev.

Opozorilo interesentom delavskega zavarovanja. Z uredbo o oprostitvi poštnih pristojbin je ministrstvo za promet ukinilo ugodnosti § 191 zakona o zavarovanju delavcev, ki je oproščal poštnih pristojbin vse navadne dopise delodajalcev in delojemalcev, naslovljene na OUZD v Ljubljani, kakor tudi vse dopise urada naslovljene na delodajalce. Vsi interesenti se z ozirom na gorici uredbo opozarjajo, da morajo biti vsi dopisi, naslovljeni na tuk. urad, pravilno in zadostno frankirani, ker bi se sicer njih sprejem zavrnil. Istotako se opozarjajo na čl. 8 uredbe, po kateri mora naslovnik plačati poštnino za vse dopise, ki jih prejme od podpisanega urada. — Poklicani faktorji bi morali delati z vso silo na to, da se ukinitvev oprostitve plačevanja poštnih pristojbin prekliče. Saj so s tem najbolj prizadeti delavci, bolniki in rentniki, ki večkrat niti dinarja ne premorejo za pismo, naslovljeno na OUZD ali za pismo, ki ga od tam prejmejo, pa bi morali plačati Din 1.50 poštnine. In

to tudi v slučaju, kadar urgirajo zakasnelo nakazilo hranarine, ali pa kadar jih, težko bolne, poziva urad na nadpregled itd.

Srebrni denar. V Zagreb je prispelo te dni sedem vagonov srebrnega denarja. V Zagrebu je ostal en vagon s srebrnimi novci po 10 Din (9 milijonov Din). V Ljubljano je prispelo iz Zagreba 47 zabojev s srebrnimi novci po 10 in 20 Din. Denar je prevzela podružnica Narodne banke v Ljubljani.

Nesreče na železniškem prelazu v Podsuseđu. Poleg postaje Podsused je nezavarovan prelaz državne česte preko samoborske lokalne železnice. Zadnji petek se je posestnik Mirko Perhavec vračal s svojo ženo na enovprežnem vozu od zagrebškega sejma. V trenutku, ko je hotel pasirati prelaz, je privozil samoborski lokalni vlak. Voz je s tako silo zadel v vlak, da je ojnica predrla steno vlakovodjeve platforme. Strojevodji in kurjaču se k sreči ni nič zgodilo, pač pa se je konec ojnice zadržal Perhavcu v čelo in je bil na mestu mrtev. Njegovo ženo je vrglo iz voza in je obležala z razbito glavico. Nesreče je bil kriv baje fant, ki je bil vinjen.

Zaključna debata o razorožitvi na ženevski konferenci. Te dni konča zasedanje ženevske razorožitvene konferencie, na kateri naj se končno redigira besedilo resolucije, po kateri naj se dela dalje. Čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš je izdelal načrt resolucije, v katerem pravi, da je prišel čas, ko je treba zmanjšati in omejiti oboroževanje zaradi miru in gospodarske obnove in določiti dobo premirja v oboroževanju.

Avstrijsko posojilo, ki so ga dovolile velesile v Zenevi avstrijski delegaciji, vsebuje tako težke pogoje, da najbrž v dunajskem parlamentu ne bo odobreno. Velenemci zamerijo finančnemu ministru najbolj to, da je pristal na odpoved »Anschlussa«, medtem ko socialni demokrati najbolj kritizirajo finančno zasužnjevanje in pravico velesil, da smejo kontrolirati avstrijsko gospodarstvo po posebnem komisariju, kar bi pomenilo konec državne suverenosti.

Carinska vojna med Avstrijo in Ogrsko. Dne 15. t. m. se je pričela med Avstrijo in Ogrsko carinska vojna, ker je prenehala veljati trgovinska pogodba. Te dni se bodo vršila pogajanja. Madžari nameravajo otežkčiti potovanja v Avstrijo in blago, ki pride na mejo, da se uvozi v Madžarsko, ocarinjajo z visoko carino. Na meji nakupičeno blago mora nazaj na naslove odpo-

sploh in poglavito v tem, da predolgo živijo. Če bi jaz kdaj predolgo živel, moj Bog... No, saj gospod Bog skrbi celo za ptičke in črvičke... Pravijo, da niti najmanjši las ne pade plešču z glave, če Gospod noče. Nerodno je samo to, da Gospod hoče, da mu izpade tako zelo mnogo las...

Zasmejala se je, zažvižgala ter odšla.

Največkrat ju vidim s starim guvernerjem, ki čisti čevlje.

Včasih sta oba pijana, pojeta in požvižgujeta kakšno moskovsko populično predmetno kvantarsko popevko...

Neka emigrantska familija se je zastrupila s plinom. Nalašč? Sam Bog ti bo mogel vedeti. Trdili so, da je bila vsa družina zelo bogabojna, da bi, zategadelj, bilo kaj takšnega docela izključeno. Čudno naključje! Nič manj čudna ni bila ugotovitev, da je družina že ves mesec gladovala, da ni ves mesec uživala nič toplega, razen čaja brez sladkorja.

V družini so imeli krasno hčerko.

Zakaj ni šla v javno hišo? Mnogo je bogatih med njimi. Živijo srečno in v vsakovrstnem izobilju. Karkoli si poželijo, vse imajo. Za svoje revne sorojake se presneto malo brigajo.

STROKOVNA KOMISIJA V MARIBORU

sklicuje

v ponedeljek, dne 25. t. m. ob 19. uri v dvorani pivovarne »Union« velik

STROKOVNI SHOD

s sledečim dnevnim redom:

1. Gospodarski položaj in zahteve delavstva.
2. Zakonita zaščita stanovanjskih najemnikov.

Delavci, nameščenci! Na shodu se bo razpravljalo o zadevah, ki se tičejo vas. Zato naj nikdo ne manjka!

Šiljatelj, ker Ogrji nočejo plačevati visoke carine. — Tak je sporazum med narodi in gospodarsko sodelovanje!

Deželni zbor v Thüringu je na predlog socialnih demokratov sklenil svoj razpust in bodo volitve za novi deželni zbor dne 30. t. m., in sicer istočasno z državnozbornskimi volitvami.

Nemška vlada je vse državne politične uradnike, ki se nahajajo na dopustih, telegrafičnim potom zopet pozvala v službo.

Grožnje nacionalnih socialistov južnonemškemu deželu. Na shodu nacionalnih socialistov v Sportpalastu v Berlinu je njihov voditelj Göring pozval državnega kanclerja, naj odpokliče iz teh dežel redno vojaštvo, Reichswehr, in dovoli, da istočasno vkoraka v te dežele 100.000 rjavih srajc, ki bodo takoj »napravile red«. Samo po trikrat 24 ur nam naj vlada odstopi vso oblast, potem bo lahko z lučjo iskala ostanke »rdečih«. — Žaba se napihuje, ker bi rada postala enaka volu.

V Berlinu je bil nek nacionalistični trgovec aretiran, ker je v družbi svojih nacionalističnih tovarišev oddal iz zasede osem strelcev, s katerimi je dva delavca ubil, sedem pa težko ranil. V Nordhornu so komunisti zgradili barikade, da onemogočijo 1500 nacionalsocialistom izzivalen pohod v delavski četrt. Razvila se je med obema strankama bitka, ki jo je morala policija z orožjem likvidirati. V Langen-Seboldu pri Frankfurtu na Maini so brezposelni priredili velik shod, ki ga pa je policija razpustila. Zborovalci so nato stoli in steklenicami napadli policijo in štiri stražnike težje ranili. Policijska ojačenja, ki so prihitele na lice mesta, so nato začela streljati v množico in sta bili hčerka nekega komunističnega poslanca in neka druga žena ubiti, več pa ranjenih. Na ta način se vrši volilna borba v nemških mesih dan za dnem.

Sredi vseh teh tako zelo različnih ljudi se mi godi dokaj dobro.

Poskusila sem dobiti dovoljenje, da bi mogla potovati domov — v Rusijo. Do zdaj ga še nisem mogla dobiti. Ne vem, kdaj mi bodo dovolili... samo obljublajo...

Tako živim, draga Rosa, iz dneva v dan in mi niti ni dolgčas. Novosti je mnogo. Pred tremi dnevi so me zaslišali zaradi moža. Govorila sem tako, da ga bodo mogoče oprostili. Upam, da se bo spametoval. Saj ga ne sovražim; le bojim se ga. Nasilen je.

Mir sem našla, mir brez sreče, Rosa! To je kazen za greh. Ponoči mi je včasih bridko in neznosno v srcu... Dovolj... mogoče kdaj pozneje več!

Rosa je pokazala pismo Boju. Roke so se mu tresle, ko je držal pismo... Težko je vzdihnil:

— Mir brez sreče!

— Da, Bojo!

— Tako zelo je revna... Mir brez sreče!

— Bojo, jaz bom odpotovala!

— Odpotovala? Zakaj?

— Ker ne morem več živeti poleg tebe!

— Me več ne ljubiš?

— Bojo, to vprašanje ni niti lepo niti pametno.

(Dalje prihodnjič.)

nosno bo v to svrhu nabirala pri-spevke. Mestna hranilnica v Celju je krajevni ligi že naklonila podporo v znesku Din 1000. Upamo, da bo našla še več posnemalcev. Nadalje je upravni odbor lige dovolil dvema je-tičnima rodbinama trimesečno pod-poro v živilih. Na seji je bila preči-tana resolucija organizacije pekov-skih pomočnikov v Celju za odpra-vo nočnega dela v pekarnah. Proti-tuberkulozna liga se tej resoluciji pridružuje in jo podpira iz razloga, ker je nočno delo za pekovske po-močnike, kakor tudi za vajence res zdravju škodljivo in pospešuje tu-berkulozna obolenja.

Gasilska tombola. Prostovoljno gasilno društvo v Gaberju je prire-dilo v nedeljo, dne 17. t. m., popold-ne svojo običajno gasilsko tombolo.

Športni dan delavskega društva Olimp. Športno društvo Olimp Ga-berje priredi 31. julija športni dan. Na programu bodo nogometne tekme, rokoborba, boks, tek in dru-go. Prireditev priporočamo!

Mestni avtobus vozi v Logarsko do-lino vsak dan ob 16.40, ob nedeljah pa tudi ob 4.30. Iz Logarske doline se vrača vsak dan ob 5.30, ob nedeljah pa tudi ob 18. Ce-na je znižana na Din 50.— za enosmerno vožnjo, toda za delavstvo je še tudi to m-nogo preveč, da bi si zamogli ogledati ta naj-lepši biser Slovenije.

Pevski zbor obrtniškega naraščaja je priredil pretekli teden lepo uspeši koncert. Mladi pevci so zapeli vse pesmi prav lepo in z občutkom.

Trbovlje.

Laž ima kratke noge. Pred par dnevi se je razširila govorica po Tr-bovljah, da je poslal gosp. Peharc okoli 6 kg telečjega mesa v Del. dom za brezposelne in da gostilničar v Del. domu ni hotel vzeti tega mesa, da bi ga skuhal in razdelil. Razum-ljivo je, da je ta govorica močno razburila delavsko javnost. Zadnje dni prihajajo v pisarno Del. doma neprestano zaupniki in tudi drugi delavci vpraševati, kaj je na stvari, češ, da se jih dnevno vprašuje in tu-di napada po nasprotnikih radi po-četja »socialpatriotov«. Vodstvo or-ganizacij v Del. domu je takoj pod-vzelo korake, da se uveri, kaj je na stvari. Po zaslišanju očitvidcev je ugotovilo sledeče: V sredo dopol-dan je poslal gosp. Peharc v Del. dom v pisarno okoli 6 kg telečjega

mesa po služkinji gospodični Rem-sovi z naročilom, da to meso podari brezposelnim. V pisarni so se naha-jali ob tem času sodr. Pražnik, Ko-rinšek star. in Šušter. Ko je imeno-vana povedala, kaj je prinesla, so ji svetovali zaupniki, da naj nese meso načelniku odbora brezposelnih, sodr. Bostiču, da spada to v delokrog brezposelnih in bo on ukrenil vse potrebno, da pride meso v prave roke. Remsova je vzela meso in šla, kamor ji je bilo naročeno. Na potu je srečala večje število brezposel-nih, katerim je povedala, kaj ima, kje je bila in kaj so ji naročili v Del. domu. Naenkrat je nastala mala gru-ča, med njimi tudi nekaj žensk, in se je pričela razprava, kdo bo ku-hal in kje. Neka ženska je prišla že h koncu razgovora in slišala nekaj o Del. domu. Iz tega je nastala vest, da v Del. domu mesa niso hoteli ku-hati. Gostilničar sploh ni nič vedel o stvari, preden se v javnosti ni pričelo o tem govoriti. Vse izgleda, da so temne sile na delu, ki jih silno boli, da se vse delavstvo koncentri-ra v Delavskem domu in temni ele-menti ne vedo, kakih sredstev bi se naj poslužili, da bi škodovali ugledu del. organizacij. — Pozivljamo vse prijatelje delavstva in sodruge, da nam takoj javijo vse zlonamerne govorce in mi bomo proti razširje-valcem govoric odločno nastopili.

Hrastnik.

Davkoplačevalci trboveljske ob-čine v Hrastniku vprašujejo občino, če naš denar ni toliko vreden kakor trboveljski. Izgleda vsaj, da ne, ker drugače bi trboveljska občina ne mogla tako mačehovsko postopati z nami, kakor postopa. Na naših ce-stah leži prah do gležnjev visoko. Gorje nam, ki stanujemo ob teh prašnih cestah, po katerih divjajo avtomobili. Za Trbovlje je občina nabavila velik škropilni avto, s ka-terim parkrat dnevno moči in pere ceste. V Hrastniku pa še starega so-da nimamo, da bi ga napolnjenega z vodo vozili po naši cesti, ali pa da bi vsaj prah zgrebli s ceste. Brezpo-selnih imamo mnogo in bi jim ob-čina gotovo lahko preskrbela po-stranski zaslužek. — Tudi Hrastni-čani smo meščani, zato ne uvidimo, zakaj naj bi se mi v prahu dušili, če se Trboveljčanom ni treba.

V ognjenem žaru karbidovih peči in dušljivih plinov.

Ruše, sredi julija 1932.

Spet enkrat se oglašamo iz te doline brezkončnega trpljenja, ker je naša dolžnost, da spregovorimo v tem listu par odkritih besed v opomin delavstvu glede njega lastne brezbriznosti in v svarilo podjetju, ki danes ne pozna meje svojemu stremljenju za čim večjo izgubo de-lovne sile.

Nabito polna so bila skladišča podjetja, na milijone in milijone ki-logramov je štela zaloga karbida in umetnih gnojil, ko je potrkala kriza tudi na naša vrata. Takoj je začelo podjetje borbo zoper krizo, in sicer na ta način, da je začelo odpuščati delavstvo, neglede na njihovo dol-goletno garanje za podjetje. Nastopil je čas, ko so se gospodje lahko iznebili neljubih jim delavcev — in to vse v imenu krize. Res je delav-stvo verjelo njih tarnanju, da ni na-ročil ter da se bo obrat ustavil itd. Vsled tega smo prenašali vse te udarce, ki so zahtevali čim dalje večje žrtve od nas.

Potem je nastopila zima; zopet nas je podjetje pozdravilo z novimi redukcijami.

Temu nezaslišanemu početju se je delavstvo uprlo potom energične intervencije organizacije ter obrat-nih zaupnikov in podjetje je to zad-njo redukcijo za dobo treh mesecev odložilo. Nastopila je vsakoletna se-zona naročil. Zaloge v skladiščih so kopnele, na stotine in stotine vago-nov zaloge se je odprodalo, tako da je ostala še samo malenkost, kljub temu pa je podjetje tarnalo o krizi. Prišla je zaželjena spomlad. Ustav-ljeni obrati so zopet začeli z delom,

Zalog.

Podružnica »Svobode« si je na-dela nalogo, da prireja v poletni se-zoni skupne izlete. Prvi izlet je pri-renila 19. junija t. l. na Golico, kate-rega se je udeležilo 19 članov tu-kajšnje podružnice ter nekaj iz so-sedne dobrunjske podružnice. Dne 29. junija pa je priredila podružnica enodneвно taborenje v naravi, in to na nasipu ob izlivu Ljubljanice v Savo, katerega se je udeležilo preko 50 članov. Navdušeni za bivanje v naravi, kakor dopušča čas, smo se takoj odločili, da priredimo 24. julija t. l. zopet izlet. To pot pa na Kam-niške planine (Velika planina). V slučaju slabega vremena pa 31. t. m. Odhod s kolesi ob 5. uri ali z vlak-om iz Ljubljane ob 5.20 uri. Zbira-lišče v Stanjah pod Kamniškimi pla-ninami ob 7. uri ter nato odhod. Pri-jatelji narave ter kislega mleka, ne zamudite priložnosti, katera se vam nudi, za 1 Din dva nasitiiti.

Leše.

Kulturno delo podružnice »Svo-bode«, Čeprav tudi nas vročina ku-ha in peče, vendar ne spimo. V ne-deljo 3. t. m. smo uprizorili igro »Sin«. Bila je dobro podana. Videti je bilo, da se je vsak igralec potru-dil. Res je dobra tudi pri igrah mala izprememba, a pozabiti se ne smejo prav delavske socialne igre, n. pr. Cankarjeve. Slišimo, da naš oder pripravlja uprizoritev »Hlapca Jer-neja«. Dne 10. t. m. smo pa imeli le-

tako tudi karbidna peč. Zopet se pol-nijo skladišča. Delavstvo pa strašijo z odpustitvijo, na katero ga podjetje opominja od meseca do meseca. To pa zato, da je delavec pohleven, po-koren ter da izvrši vse, kar se od njega zahteva.

Vendar delavstvo začenja spo-znavati, da ima vse to še neko dru-go ozadje. Tudi strah izgubi svoj pomen, kadar delavstvo spozna, da je sredi votel, okrog kraja pa ga nič ni.

Kronika srednjega veka ne bele-ži tako korenitega izkoriščanja de-lovnih sil, kakor imamo to priliko opazovati sedaj v našem podjetju. Beseda »garanje« je za to neza-slišno trpljenje delavstva premala. Delo, katero sta svojčas opravljala dva delavca, pa tudi trije, mora dan-es opravljati eden sam, pa še se zdi premalo. Delavec mora delati do popolnega izčrpanja. Srce se tr-ga človeku v prsih, ko gledaš tu bedno paro, ki po končanem delu zapušča tovarno. — Opetekajoč se vlečejo po cesti, vrtoglavci vsled iz-mučenja. Pa ne samo to; so tudi slučajni, ko delavec vsled prenapor-nosti onemore v takšni meri, da niti domov ne more. Šele potem, ko pride zdravnik, da ga z injekcijo okrepi, ga lahko spravijo domov. Takšne so razmere danes pri nas.

Delavci, spametujte se, pomagaj-te si sami, drugi vam ne bodo. Or-ganizirajte se, bodite solidarni. Gle-dati moramo, da bomo sklenili ko-lektivno delovno pogodbo, ki bo one-mogočala prekomerno izkoriščanje delovne sile, potem šele bo delavec-živina postal zopet človek.

tos že šestič skioptično predavanje »Racionalizacija dela in delavstvo«. Predaval je tokrat absol. univ. Gab. Čop. Orisal je dobre in slabe strani racionalizacije ali stremljenje za povišanjem dobička. Orisal je tu-di pomen strokovne organizacije, ki sama ščiti delavstvo pred izkorišča-njem od strani kapitala. Zato bi se moralo tudi vse delavstvo organizi-rati samo le v svobodni strokovni organizaciji, kajti vsak še tako ve-ren kristjanski kapitalist pozabi pri računanju dobička popolnoma na krščansko ljubezen do bližnjega. Tudi bi imelo delavstvo vse druge in boljše socialne zakone, ko bi bilo organizirano od prvega do zadnje-ga, ker tedaj bi imelo tudi politično moč in vpliv. Predavanja se je ude-ležila zlasti mladina.

Tunel med Evropo in Afriko. V Španiji so osnovali odbor, ki bo sku-šal realizirati že več desetletij za-snovani načrt, da se zgradi pod gi-braltarsko morsko ožino tunel in napelje železnica, ki bo vezala Gi-braltar in španski Maroko v Afriki. Predsednik odbora je politik Ler-roux.

Pristopajte k zadrugi „DELAVSKI DOM“

r. z. z. o. z. v Mariboru.

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost, da bo član te delavske zadruge.

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastoni**
14 karatno originalno ameriškansko

zlato nalivno pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**,
(900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled „Radio“
welt“. Naroča se Administration der „Radio-
welt“ Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša
obširne radioprograme, interesantne slike in ima
lepo urejene poučne tehnične članke.

Razno manufakturno blago,
perilo, obleke za moške in
dečke, pletenino etc. priporo-
ča po jako nizki cenil tvrdka

KARL JANČIČ
Maribor, Aleksandrova c. 11

Usnjate rokavice v veliki izbiri
tu in inozemske **nogavice** po
nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki

Marija Sieber,
Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

Pletenine, stezniki, tudi
jenski in kosmetični predmeti, po-
trebščine za otroke, nogavice, ro-
kavice, rožna dela in krojaške po-
trebščine.

FRANC ŠKOF,
Maribor, Aleksandrova cesta 23.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnе v Mariboru. - Telefon šte. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

**v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Slomškov trg šte. 6.**

Vloge obrestujemo po 6 1/2%
proti trimesečni odpovedi.